

Forord

Biblioteksarbejde nr. 62 indeholder fire artikler, i hvilke fire af Biblioteksskolens Ph.D.-studerende præsenterer deres projekter. Med vedtagelsen af "Lov om Danmarks Biblioteksskole af 14. januar 1998" fik Biblioteksskolen bl.a. til opgave at "drive forskning inden for biblioteks- og informationsvidenskab indtil det højeste videnskabelige niveau", samtidig med at §3 stk.2 åbnede mulighed for iværksættelse af Ph.D.-uddannelsesforløb. Biblioteksskolens Ph.D.-program startede sommeren 2000 med optaget af de fire Ph.D.-studerende Frank Sejer Christensen, Birger Larsen, Lennart Bjørneborn og Jack Andersen, som er forfatterne til de fire artikler i dette nummer. Pr. 1. august 2001 har Biblioteksskolen optaget yderligere 3 Ph.D.-studerende samt iværksat Ph.D.-forløb for 6 af biblioteksskolens nuværende lektorer.

I de fire artikler præsenteres fire meget forskellige projekter, som adskiller sig både i forhold til emneområder og metodologi. Samlet giver de fire projekter et foreløbigt billede af, hvad man kan forvente sig af den forskning, som udspringer af Biblioteksskolens Ph.D.-program.

Titlen på Frank Sejer Christensens artikel er "Relevans og erkendelsens sociale grundlag". Det beskrevne projekt har til formål at belyse, hvad det vil sige, "at et dokument er relevant i en given sammenhæng?" Frank Sejer Christensen fokuserer på relevansbedømmelsens erkendelsesmæssige

grundlag indenfor videnskaberne, eftersom det erkendelsesmæssige grundlag indenfor en disciplin er tæt forbundet til de aktiviteter – og dermed relevansbedømmelser, som foregår indenfor det videnskabelige domæne. Forfatteren fokuserer derfor på aspekter af og institutioner indenfor den videnskabelige kommunikation, som foretager relevansbedømmelser "på domænets vegne". Sådanne relevansbedømmelser manifesteres bl.a. gennem peer-reviewing og redaktionel udvælgelse. De relevansbedømmelser som foregår ved bibliotekernes materialevalg er ligeledes en del af det videnskabelige kommunikationssystem og er afhængig af de øvrige relevansvurderende institutioner i dette.

Artiklen "Polyrepræsentation som princip for indeksring og genfindning af videnskabelige fuldtekstdokumenter" er forfattet af Birger Larsen, som forsker i mulighederne for at udvikle og afprøve nye metoder til automatisk indeksring af fuldtekstdokumenter baseret på princippet om polyrepræsentation. Polyrepræsentation betyder, at såvel bruges informationsbehov som dokumenter repræsenteres på en række forskellige måder. Forfatteren tager sit udgangspunkt i den kognitive tilgang indenfor Information Retrieval og eksperimenterer med anvendelsen af flere forskellige repræsentationer af samme dokument. Forfatteren mener, at man ved at udnytte overlappet mellem disse repræsentationer (f.eks. forskel-

lige afsnit/sektioner i videnskabelige artikler) kan forbedre performance i IR-systemer, bl.a. ved at minimere ulemper ved inkonsistent indeksering. Artiklen beskriver ideerne bag Birger Larsens projekt, projektets forskningsspørgsmål samt den planlagte metodologi.

Artiklen af Lennart Björneborn "På tværs af 'verdensvævet': om linkstrukturer og 'small-world'-fænomener på WWW" præsenterer primært centrale begreber og teorier af betydning for forfatterens projekt. Forfatteren fokuserer på linkstrukturer på WWW, som er et dokumentnetværk, hvor websider er forbundet via links i komplekse strukturer. I Ph.D.-projektet søges udarbejdet en teoretisk referenceramme og modeller med implikationer for, hvordan disse linkstrukturer kan udnyttes med henblik på knowledge discovery, hvor man opdager nye sammenhænge mellem allerede eksisterende viden. Meget centralt står, hvad Lennart Björneborn kalder "transversale links" og "small-world"-fænomener. Transversale links er linkstrukturer, som går på tværs af uligeartede emneområder (f.eks. identificeret som stærke webklynger). Sådanne linkstrukturer skaber "small-world"-fænomener i form af korte afstande på WWW og åbner muligheder for uventede informationsopdagelser (serendipitet). Forfatteren beskriver desuden et casestudie, hvor forskeres hjemmesider og

bookmark-lister ved hjælp af infometriske metoder forsøges anvendt til identifikation af transversale links.

Den sidste artikel "Document theory and knowledge organization: an approach based on epistemology and sociology of knowledge: dele af optegnelser til afhandlingsideer" af Jack Andersen skitserer formål, idegrundlag og problemstillinger bag forfatterens Ph.D.-projekt. Projektet har til formål at belyse, hvilken rolle vidensorganisation spiller i den videnskabelige kommunikation, og hvorledes dette influerer på mulighederne, for at vidensorganisation kan fungere som et middel til at maksimere udnyttelsen af nedfældet videnskabelig viden og til at minimere eventuelle fejkilder i denne proces. Forfatteren henter sit idegrundlag fra bl.a. Egan & Shera (1952), Wilson (1968, 1983) og Hjørland (1992, 1997), og fokuserer på bibliografisk kontrol og vidensorganisations rolle i skabelsen og identifikationen af erkendelsesmæssige autoriteter. Hidtidig forskning har medført en uhensigtsmæssig adskillelse af systemerne til vidensorganisation (standarder, teknikker og regler) fra dokumenternes erkendelsesmæssige potentialer, hvorfor denne forskning ikke i tilstrækkelig udstrækning bidrager til udskillelsen af pseudoviden og tilskrivelse af kognitiv autoritet til dokumenter.